

nálatti minta oltalma és a tisztességtelen verseny elleni oltalom terén, teljes mértékben magáévá tette. A Reichsgericht ítélkezése során immár mind a négy jogterületen az a szokásjog fejlődött ki, hogy a kizárólagossági jog bitorlójától a sértett választása szerint vagy a kár megtérítését, vagy megfelelő használati díjat, vagy végül azt követelheti, hogy az ellenfél *engedje át neki a sértés folytán elért hasznot*. Ennek megállapíthatása végett őt a gyakorlat *számadásra* kötelezi. Alapítja pedig ez igényeket a gyakorlat a BGB. 687. §. 2. bekezdésére. Míg azonban a szabadsalom és a használati minta birtoklása esetére maga a törvény egyenlősíti a tudatos bitorlást a culpa lata-val, addig az egyéb említett területeken ez a kiterjesztés még az érvényesülésért küzd. A BGB. id. h. a megbízás nélküli ügyvitel fejezetében foglalt helyet és lényegében a mi MT.-unk 1634. s k. §-aival azonos rendelkezéseket tartalmaz, aminek átvitele az itt tárgyalt bitorlási esetekre elég merész jogalkalmazás. Nem riasztotta vissza a gyakorlatot az a meggondolás, hogy egy idegen találmány, idegen védjegy jogtalan használata során elért haszon rendszerint csak részben vezethető vissza az említett jogsértésre, másik részében a tettes saját jogos gazdasági tevékenységének köszöni létét. A számadás során felmerülő adatok alapján a bíró dolga a két ténybeli alap különválasztása. A számadási kötelezettséggel rokon és kapcsolatos a közlési kötelezettség, amelyet a gyakorlat a BGB. 260. §-ára alapít és amely a felfedező esküig megy el. Közelebbi részletek: Dr. Alfred *Hagens*: *Warenzeichenrecht*, Berlin—Leipzig, 1927., 237. s k. 11. és az ott idézettek.

M.

UTSZÉLI JOGESET.

A napokban közölték a debreceni kir. ítélőtábla egy ítéletét, amelyet a bíróság egy kártérítési perben hozott. Az eset ismertetett tényállása szerint a kártérítési per felperese egy koldús volt, ki egyik lábát már régebben egy szerencsétlenség folytán elvesztette. A féllábú koldust a debreceni villamos elgázolta és hosszabb közkórházi ápolás folytán életben maradt, de a másik lábát is elvesztette. A most már lábatlan koldús kártérítési pert indított a villamosvasút vállalat ellen. A debreceni kir. ítélőtábla felebbezési fokon a keresetet elutasította azzal, hogy felperesnek kára fel nem merült, mert a közkórházban ingyen ápolták és másik lábának elvesztésével kimutatható kára nem volt, sőt a koldús még szánalomra méltóbb és így inkább van kilátása alamizsnára, ha nincs lába, mint ha egy lába van. Szégyenkezve kell bevallanunk, hogy a debreceni tábla, hacsak nem akart volna a fennálló bírói gyakorlattal

szembehelyezkedni, mást nem tehetett. Az erkölcsi értékek, a becsület fokozottabb védelmének, az immateriális javak jogi kialakulásának korában ime ez a szentencia: lábatlan koldús nincs anyagi károd, sőt még alamizsnára van kilátásod, tehát nem követelhetsz semmit. Hogy a kórházban lázasan, fájdalomvongások között feküdtél, hogy mégis csak gyámoltalanabb roncs vagy láb nélkül mint egy lábbal, ezt nem lehet pénzzel pótolni, erre nincs magánjogi védelem.

De kérdezhetné az érdeklődő laikus: „Hát a nem vagyoni erkölcsi kártérítés? Mert ilyenről is hallottam.” Erre ezt felelhetjük neki: „Az erkölcsi kártérítésnek csak a neve az. Igaz, hogy a Kúria kimondta, hogy a vagyoni kártól függetlenül követelhető, de mégis kell valami megfogható közvetett vagyoni kárnak lenni, csábításnál, torzító testi sértésnél a férjhezmenési esély, rágalmozásnál az érvényesülési lehetőség csökkenése.” Mire a laikus: „Hát valaki magánjogi védelem nélkül jogellenesen súlyos testi, lelki fájdalmat okozhat nekem, testi sértést, csonkulást és ha nincs anyagi károm, a magánjog nem véd meg ez ellen?” Mire mi okoskodni kezdünk: „Ön nem jogász, nem értheti ezt. Nem vagyoni, személyes értékeket nem lehet pénzben kifejezni. A jogalap, az összezszerűség nehéz probléma, önkénykedésre vezetne, nincsenek jogi határok.” A laikus nem akar a hozzáértő jogással szembeszállni, szerényen hallgat, de annál többet gondol.

Eszembe jut még egy régebben hozott törvényszéki ítélet, amely egy fiatal festő kártérítési perében egy sértő kritika miatt döntött. Az indokolás helyesen megjegyzi, hogy festőnek, különösen egy új irány képviselőjének a bírálatot el kell tűrnie — de emlékezetem szerint az indokolás hozzátette, hogy különben is fiatal festőnek csak reklám, ha írnak róla, mégha rosszak is. Bár igaz az, hogy a rossz bírálat is jobb, mint az agyonhallgatás, mégis ebből az indokolásból is a személyes, erkölcsi sérelmeknek a mai magánjogban való aláértékelése hangzik ki. Némuljanak tehát el az elméleti viták, vagy pedig oldódjanak meg, de a magánjognak a durva sértésekkel szemben a személyi erkölcsi értékeket is meg kell védenie és a sértésért a sértettnek kárpótlást, a sértőnek pedig vagyoni büntetést kell adnia, mert az egyéni értékek védelme nélkül a vagyon védelme sem tökéletes. A pénz nem kárpótlás szenvedésért, de mégis élvezetet, valami jót lehet vele szerezni, ami mégis valahogy ellensúlyozza a fájdalmat és a fizetni kötelezett összeg emlékeztető a jogsértőnek, hogy mégsem lehet más érzéseiben, személyi javaihoz pusztítani csak azért, mert nincs anyagi kár. Ceterum censeo... a fájdalomdíj az egyedüli megoldása az erkölcsi kártérítés kérdésének és ez felel meg a nem vagyoni érdekek megbecsülésének és magánjogi védelmének. Sz-i.